

Повна назва: Бюджетування діяльності суб'єктів господарювання

Статус: Вибіркова дисципліна циклу професійної та практичної підготовки

Мета: надання базових знань з практичних питань організації процесу бюджетування та аналізу фінансової діяльності підприємства.

Завдання дисципліни полягають у:

- узагальненні знань інших професійно орієнтованих дисциплін щодо сутності та особливостей функціонування фінансів підприємства, структури його активів та пасивів, джерел його доходів та витрат, структури собівартості продукції;
- розвитку у студентів здатності обґрунтованої та об'єктивної оцінки стану та перспектив розвитку підприємства;
- поглибленні знань в області бізнес-планування, бюджетування, складання кошторисів, оцінки фінансового стану підприємства;
- закріпленні навиків застосування методів оптимального управління фінансовими ресурсами підприємства;
- розвитку у студентів шляхом узагальнюючого та деталізованого аналізу вміння формулювати проблеми та шукати оптимальні шляхи їхнього вирішення, а також розвитку прагнення до дослідницької діяльності та творчої ініціативи;
- придбання навичок самостійного вирішення практичних задач та самостійного прийняття управлінських рішень на основі аналізу отриманих результатів.

Обсяг, методики, і технології викладання дисципліни. Дисципліна, ґрунтуючись на знаннях, що було отримано студентами в рамках вже прослуханих фахових дисциплін, курс Бюджетування діяльності суб'єктів господарювання доповнює та розширяє кругозір, базу теоретичних та практичних навичок. На лекційних та семінарських заняттях робиться акцент на важливості викладеного матеріалу, вирішуваних завдань для майбутньої професії фінансиста.

Дисципліна має практичне спрямування, тому на лекціях передбачається вивчення процедури розрахунку різноманітних бюджетів доходів та витрат підприємства в рамках системи фінансового оперативного планування.

На семінарських заняттях студенти розраховують зазначені бюджети на основі індивідуальних даних конкретного підприємства.

Протягом вивчення дисципліни приділяється увага галузевим особливостям підприємств, які визначають систему фінансового планування, аналізу фінансової звітності підприємств-представників різних сфер економіки, визначенню проблемних моментів їх функціонування та розробці відповідних шляхів подолання.

Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
л		п	лаб	інд.	с.р.	л		п	лаб	інд.	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
<i>Змістовний модуль 1. Сутність та організація процесу бюджетування. Планування доходів</i>												
Тема 1. Планування як функція управління. Види планування..	8	2	2	-	-	4	6,5	0,5	1	-	-	5
Тема 2. Організація бюджетування на підприємстві: мета, етапи, методи, підходи, бюджетний	8	2	2	-	-	4	6		1	-	-	5

період, бюджетний комітет.												
Тема 3. Доходи, витрати, прибуток підприємства. види діяльності підприємства.	8	2	2	-	-	4	6		1	-	-	5
Тема 4. Виручка, ціна, методи ціноутворення.	6	1	1	-	-	4	6		1	-	-	5
Тема 5. Бюджет продажу (збуту) продукції	6	1	1	-	-	4	6		1	-	-	5
Разом за змістовим модулем 1	36	8	8	-	-	20	30,5	0,5	5	-	-	25
<i>Змістовний модуль 2. Складання оперативних бюджетів діяльності підприємства</i>												
Тема 6. Бюджет виробництва готової продукції (виробничий план)	6	1	1	-	-	4	6,5	0,5	1	-	-	5
Тема 7. Бюджет прямих витрат на матеріали, бюджет закупівлі матеріалів.	6	1	1	-	-	4	6		1	-	-	5
Тема 8. Бюджет прямих витрат на оплату праці	7	1	1	-	-	5	6		1	-	-	5
Тема 9. Фактори підвищення продуктивності праці, система оплати праці.	9	2	2	-	-	5	6		1	-	-	5
Тема 10. Витрати на брак. Методи нарахування амортизації. Бюджет інших прямих та загальновиробничих витрат.	9	2	2	-	-	5	7		1	-	-	6
Тема 11. Кошторис собівартості продукції, собівартість одиниці виробленої продукції.	7	1	1	-	-	5	6,5	0,5	1	-	-	5
Тема 12. Кошторис адміністративних витрат, кошторис витрат на збут.	9	2	2	-	-	5	7		1	-	-	6
Тема 13. Графік очікуваних надходжень грошових коштів від продажу продукції. Сутність та розрахунок обсягу сумнівних боргів. Графік виплат грошових коштів за матеріали.	9	2	2	-	-	5	7		1	-	-	6
Разом за змістовим модулем 2	62	12	12	-	-	38	52	1	8	-	-	43
<i>Змістовний модуль 3. Складання фінансових бюджетів підприємства. Аналіз господарсько-фінансової діяльності підприємства</i>												

Тема 14. Складання касового плану	9	2	2	-	-	5	7,5	0,5	1	-	-	6
Тема 15. Складання прогнозного звіту про фінансові результати.	9	2	2	-	-	5	6			-	-	6
Тема 16. Складання прогнозного балансу	7	1	1	-	-	5	6			-	-	6
Тема 17. Складання прогнозного звіту про рух грошових коштів.	7	1	1	-	-	5	6			-	-	6
Тема 18. Розрахунок та графічна побудова точки беззбитковості. Запас фінансової стійкості. Аналіз чутливості фінансових результатів підприємства	7	1	1	-	-	5	6			-	-	6
Тема 19. Аналіз фінансового стану підприємства.	7	1	1	-	-	5	6			-	-	6
Разом за змістовим модулем 3	46	8	8	-	-	30	37,5	0,5	1	-	-	36
Усього годин	120	28	28	-	-	64	120	2	14	-	-	104

Знання та навички

Засвоївши дисципліну «Бюджетування діяльності суб'єктів господарювання», студенти повинні

Знати:

- сутність планування як функції управління, види планування, загальні принципи фінансового планування на підприємстві;
- місце бюджетування в системі фінансового планування на підприємстві;
- принципи організації процесу бюджетування на підприємстві: мета, етапи, методи, підходи, бюджетний період;
- склад та функціональні обов'язки бюджетного комітету;
- основні вимоги до складання та розрахунку поточних бюджетів (плану збуту, виробничого плану, кошторису прямих витрат на оплату праці, кошторису прямих витрат на матеріали, кошторису інших прямих та загальновиробничих витрат, кошторису адміністративних витрат та витрат на збут) та фінансових бюджетів (касового плану, прогнозного звіту про рух грошових коштів, прогнозного звіту про фінансові результати, прогнозного балансу);
- етапи та показники для здійснення операційного та фінансового аналізу діяльності підприємства.

Вміти:

- складати план збуту (продажу) готової продукції (товарів, робіт, послуг) підприємства;
- визначати особливості збуту продукції (рівномірність, сезонність, тощо), загрози та переваги галузі, де працює підприємство;
- розраховувати необхідний обсяг виробництва готової продукції на основі виробничого плану;
- визначати собівартість продукції по статтях витрат згідно П(С)БО 16 «Витрати» та розраховувати кошториси прямих витрат на матеріали, прямих витрат на оплату праці, інших прямих та загальновиробничих витрат;

– аналізувати структуру виробничої собівартості продукції, встановлювати трудомісткість, матеріаломісткість та інші характеристики продукції; аналізувати співвідношення виробничої собівартості та ціни продукції, розробляти шляхи оптимізації структури та методів зменшення собівартості продукції;

– складати кошторис адміністративних витрат та витрат на збут, аналізувати їх структуру та співвідношення в ціні продукції;

– розраховувати графік очікуваних надходжень грошових коштів від продажу продукції, графік очікуваних виплат грошових коштів за матеріали, касовий план; аналізувати політику кредитування покупців та постачальників, оцінювати переваги та недоліки сприятливої та консервативної політики кредитування покупців; розробляти методи боротьби та запобігання безнадійним боргам, шляхи оптимізації структури грошових надходжень та виплат підприємства, альтернативні внутрішні джерела грошових надходжень, а також види та структуру зовнішнього фінансування;

– складати прогнозу фінансову звітність підприємства: звіт про фінансові результати, баланс, звіт про рух грошових коштів, - на основі результатів якої пропонувати шляхи оптимізації руху грошових коштів від основної, фінансової та інвестиційної діяльності підприємства, аналізувати складові ціни продукції, розробляти шляхи вдосконалення ціноутворення, напрямки збільшення обсягу прибутку суб'єкта господарювання;

– здійснювати операційний та фінансовий аналіз діяльності підприємства, в тому числі: розраховувати графічним та аналітичним методом точку беззбитковості, запас фінансової стійкості; визначати ефект операційного левериджу; аналізувати чутливість фінансових результатів підприємства до змін ціни та витрат; аналізувати фінансовий стан підприємства.

Кількість годин (кількість кредитів ЄКТС): 120 год. / 4 кредити ECTS

Види робіт. Формою контролю в рамках практичних занять є усне опитування та перевірка виконання розрахункових задач семінарського заняття, оцінка яких буде здійснюватися відповідно до встановленої шкали.

Формою підсумкового контролю з дисципліни «Бюджетування діяльності суб'єктів господарювання» є залік, який проводиться у вигляді підсумкової контрольної роботи. Контрольна робота, завдання для якої розроблено в декількох варіантах, виконується письмово.

Оцінювання. Усні опитування оцінюються таким чином, що максимальна оцінка становить 70 балів. Наприкінці триместру складається залік у вигляді письмової контрольної роботи, що оцінюється на 30 балів.

Викладач:

Конєва Тетяна Анатоліївна – Заступник завідувача кафедри фінансів і кредиту, кандидат економічних наук, доцент.

Стаж педагогічної діяльності – 14 років. Викладає навчальні дисципліни: «Фінанси підприємств», «Бюджетування діяльності суб'єктів господарювання», «Фінансова діяльність суб'єктів підприємництва», «Управління фінансовою санацією підприємства».

Захистила кандидатську дисертацію у 2009 році за спеціальністю – 08.00.01 – економічна теорія і історія економічної думки на тему «Механізм впливу малого бізнесу на економічне зростання».

Отримала свідоцтво про підвищення кваліфікації в Інституті післядипломної освіти ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана» за спеціальністю «Фінанси і кредит».

Коло наукових інтересів – формування та реалізація політики фінансування діяльності підприємства. Має понад 25 наукових та навчально-методичних праць.

Бере активну участь у науковій роботі зі студентами. Є членом оргкомітету Щорічної конференції молодих вчених «Ольвійський форум», науковим керівником статей студентів.

Нагороджена грамотою Управління освіти і науки Миколаївської облдержадміністрації. Отримала подяку від Міністерства освіти і науки України за багаторічну сумлінну працю, вагомий особистий внесок у підготовку висококваліфікованих спеціалістів та плідну науково-педагогічну діяльність.